

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Danskeren 1

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 353. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1848_941-txt-shoot-idm15031.pdf (tilgået 30. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

I forrige Aarhundrede, ja netop for hundrede Aar siden (1748), gjorde man en Opdagelse, som er blevet berømt over al Verden, og var unægtelig ei blot meget morsom, men ogsaa til Nytte, da man i Nærheden af *Neapel* atter fandt Staden *Pompeii*, som snart i 1700 Aar havde været saa tykt bedækket med *Aske*, at ingen drømte om dens Tilværelse. Legemlig har jeg aldrig været der, men tit har jeg i Aanden forestillet mig, hvilken Fornøielse det maa være for hvem der bryder sig om *Menneske-Livet* i den *forbigangne* Tid og kiender Beskrivelserne, her paa een Gang, som ved et Trylleslag, at føres sytten, atten Aarhundreder tilbage i Tiden og see for sine Øine, hvordan de gamle *Italienerne* i Keiser *Vespasians* Dage, under *Jerusalems* Forstyrrelse, bygde og boede, skrev og malede, sysselsatte og morede sig, men een 354Ting savnede jeg dog herved paa en dobbelt Maade, og det var naturligviis *Livet*; thi hvor stor en Fornøielse det end kan være at vandre mellem Mindesmærker af de hensovne Slægter, og derved sætte sig tilbage i *Fortiden*, og saavist som det er et af *Menneskets* store Fortrin for alle de *Umælende* at kunne det, saa er der dog en vis *Liglugt* i alle *Gravsteder*, som i Længden gjør Opholdet for de Levende utaaleligt, saa de maae enten skynde sig bort eller de smittes af Døden og forvandles meer eller mindre til *Mumier*, der overmale sig selv med Oldtids Runer og kyser Næsten som Giengangere. Paa den anden Side var det mig vist nok kiært, at man i *Pompeii* kun fandt Beenrade og forkullede Skindbøger (Pergamenter) af de gamle *Latinere*, og at *Italienerne* fattedes Kraft til at fortsætte *Romernes* Levnetsløb, der fordum gjorde Ulykker Nok i Verden; men derfor ønskede jeg dog ligefuldt, at vi heroppe i *Norden* kunde opdage et lyslevende *Pompeii* eller *Herculaneum*, og der stifte fortroligt Bekiendskab med vor egen *Oldtid*, der i mine Øine baade var godt værd at fortsætte og havde levnet os og vore Børn Kræfter Nok til at gaee videre paa dens ædle Kæmpebane. Dette syndes nu vel et alt for urimeligt og derfor unyttigt Ønske, der i det høieste kunde føde et kiønt Skjaldekvad af sig, og noget *sværmerisk* var 355der unægtelig ved den Forestilling, jeg længe havde om Mueligheden af at see mit Ønske opfyldt, thi vel ventede jeg ingenlunde, at der skulde fare Liv og Aand i de gamle *Askekrukker*, *Sværd* og *Lure*, som man grov op af vore Kæmpehøie, ikke heller just at de gamle *Angelske* og *Islandske* Skroller og Skindbøger skulde faae Liv og Mæle til at tale og færdes som de Nordens Kæmper for tusind Aar siden, af hvis *Skygger* de omsvævedes, men jeg tænkte dog, at naar man kunde finde det gamle *Grønland*, som blev borte ved den sorte Død, og der finde Folk, som nogenlunde havde bevaret deres *Tungemaal*, *Dannelse*, *Levemaade* og *Bøger* fra det *fjortende* Aarhundrede, da vilde de paa en Maade blæse Liv i hele vor Oldtids Efterladenskab, saa vi klarlig kunde see baade hvor Fædrene kom fra, hvor de vilde hen, og hvordan Sønnerne, naar de ikke vilde gjøre dem Skam, maatte rette deres Kaas og stile deres Sag. Jeg seer det nu godt, det var en *æventyrlig* Forestilling, der kun hos en *Skjald* kunde fæste Rødde og som en *Vinterskov* bære *Rimblomster*, men i Mangel af en bedre Forestilling er jeg dog meget glad ved, jeg havde den, fordi der, med alle dens Lyder, dog var *Liv* i den, thi deraf fulgde ikke blot, at der ogsaa var Glæde ved den, men tillige at den efterhaanden kunde klare og rette sig, saa at, da jeg med Aarene 356blev for nøieseende til at favne den i sin første Skikkelse, den da kunde antage en ny, hvorpaa jeg intet fandt at udsætte. Saaledes som jeg nemlig nu forestiller mig Sagen, da er et lyslevende Nordisk *Pompeii* og *Herculaneum* noget, vi ligesaa lidt behøver at krydse i *Ishavet* som at kuldgrave *Kæmpehøiene* for at finde, thi de er allerede fundet og behøver kun at udgraves, udluftes og oplyses, for at unde os den Fornøielse at tale med vore gamle Forfædre, og for at sætte os istand til med aabne Øine at fortsætte deres ligesom ubetimelig stækkede Levnetsløb. Denne min *nærværende* Forestilling kan nu vel ved første Øiekast lettelig synes Læseren endnu langt *æventyrligere* end den forrige, ja, jeg er ikke ganske sikker paa, at jo Somme vil tænke, jeg har en Skrue løs, men Sagen er dog igrunden meget reen og, som alle naturlige Ting, nem at fatte, naar man blot har den *Tro* paa *Menneske-Livets* store *Vidunder*, som man nødvendig maa have for at kunne fatte og klare *Livet*.